

Sportvisserij - Gevaar voor visetende vogels!

Egon M. Kraak

In de Beemster (Noord-Holland) werd in 1985 tijdens ringwerkzaamheden in een nest van Blauwe Reigers (*Ardea cinerea*) een braakbal aangetroffen met daarin een vishaak met een stalen onderlijn (figuur 1). Stalen onderlijnen worden door sport vissers gebruikt bij het vissen op roofvis met levende aasvisjes. Aan de onderlijn in de braakbal zat nog een kort stukje van de nylon werplijn (16/100) vast. Onder de microscoop was duidelijk te zien dat de nylonlijn was afgeknipt. Dit maakt de kans klein dat de reiger het aasvisje gepakt heeft toen het nog aan de lijn vastzat. Wel bestaat de mogelijkheid dat het aasvisje met haak en al door een roofvis is opgeslokt, nadat de visser voor het gemak de lijn maar heeft doorgeknipt. De aldus gehandicapte roofvis zou dan door een reiger gepredeerd zijn.

Nog een alternatief biedt de theorie dat het aasvisje samen met tuigage is afgedankt en door de reiger gegrepen.

De reiger van de braakbal heeft in ieder geval geluk gehad dat het haakje niet ergens in zijn spijsverteringskanaal is blijven steken.

Visetende vogels moeten de nonchalance van sportvissers echter vaak met de dood bekopen. Regelmatig kom ik ze buiten tegen en ook van andere vogelaars kreeg ik meldingen door. Om enkele voorbeelden te geven:

een tweetal Aalscholvers (*Phalacrocorax carbo*) waarvan één met in zijn rug een haak waaraan een lijn van meer dan een meter lengte (figuur 2);

verscheidene Futen (*Podiceps cristatus*), waaronder een broedend wijfje met een vishaak in de bek, waaraan ook nog een stukje lijn (figuur 3), die korte tijd later dood gevonden werd;

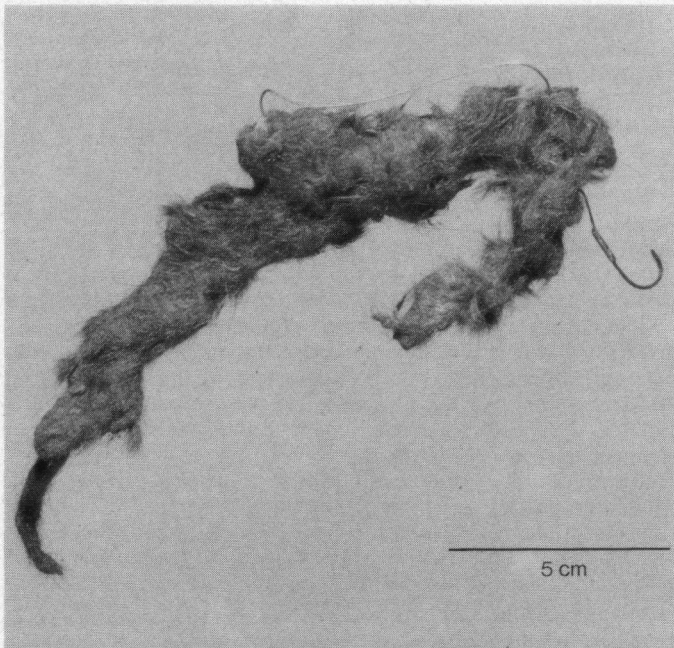
een creperende Zilvermeeuw (*Larus argentatus*), die een kluwen vislijn uit zijn snavel had

steken; zelfs pasgeboren Visdiefjes (*Sterna hirundo*), zijn omgekomen door aangevoerde visjes met vishaken.

Ondanks dat de meeste gevallen waarschijnlijk nooit boven water komen, duiken er toch in de literatuur af en toe wat gegevens op. Wat te denken van 23% vissnoerslachtoffers onder 35 vogels waarbij de doodsoorzaak werd vastgesteld (1,4% op een totaal van 562 vondsten; (Van Hijum 1985). Kokmeeuw (*Larus ridibundus*) en Dwergmeeuw (*Larus minutus*) worden hiermee aan de soortenlijst toegevoegd.

Het volgende onderscheid kan worden aangebracht:

a) De vogel raakt (uitwendig) verward in ach-

Figuur 1. Haak met geplastificeerd stalen onderlijn aangetroffen in een braakbal van een Blauwe Reiger.

Foto: Egon M. Kraak.

Figuur 3. Deze Fuut kon vanwege een haakje met een eindje lijn de snavel niet meer sluiten. Gezien het feit dat ze een korte tijd later als broodmager lijk in de omgeving van het nest verzameld kon worden kan gesteld worden dat foerageren onmogelijk was.
Foto: Egon M. Kraak.

tergelaten nylon snoer, zoals dat ook voorkomt met ander (plastic)afval.

b) De vogel beschouwd een in het milieu terechtgekomen haakje (als onderdeel van een) prooi en loopt zodoende grote kans op beschadiging van het spijsverteringskanaal.

1. Wanneer wij alle mogelijkheden waardoor een vishaak in een vogel kan terechtkomen, op een rijtje zetten ontstaat figuur 4, met de mens -de sportvisser die zijn afgedankte gereedschap aan het milieu toevoegt- als uitgangspunt. Over de verdeling van de kansen over de verschillende routes valt momenteel niets te zeggen. Wel is onomstotelijk duidelijk dat de enige oorzaak gemakkelijk is te vermijden.

Het bovengenoemde afknippen van gehaakte vissen is een veel voorkomend verschijnsel. Dit doet men omdat de haak op een moeilijk bereikbare plaats is vastgeraakt, bijvoorbeeld de kieuwen of in geval dat de vis het aas met haak en al heeft doorgeslikt. Elke poging om de vis van de haak te ontdoen zal dan uitlopen op een bloederige bezigheid die meestal de dood van de vis tot gevolg heeft en dat wil men als sportvisser niet.

Het wordt sportvissers in hun vakliteratuur

zelfs aangeraden in twijfelgevallen de haak niet te verwijderen, in de verwachting dat de vis het wel overleeft en de haak na verloop van tijd vanzelf kwijtraakt.

2. Zelf heb ik waargenomen dat vissers bij het snel achtereen vangen van een groot aantal Baarsjes niet de moeite namen om ze te onthaken, maar de lijn gewoon doorknipten. Zo werden in de tijd van één uur tientallen van haakjes voorziene vissen weer in het water teruggezet.

Gehaakte vissen, hoe dan ook, hebben vrijwel zeker een lagere overlevingskans. De aanwezigheid van haken en lijnen veroorzaakt stoornissen in de voortbeweging, dan wel in de voedselopname. Verzwakte dieren vormen zoals bekend verondersteld mag worden een gemakkelijke prooi en hebben een aanmerkelijk grotere kans gepredeerd te worden. *Hieruit kan slechts de conclusie worden getrokken dat iedere vis die met een haak op of in zijn lichaam rond zwemt een dodelijke bedreiging vormt voor visetende organismen (in Nederland hoofdzakelijk vogels), die immers alle beschermd zijn.*

Niettegenstaande het feit dat bovenstaande betrekking heeft op een klein deel van enkele

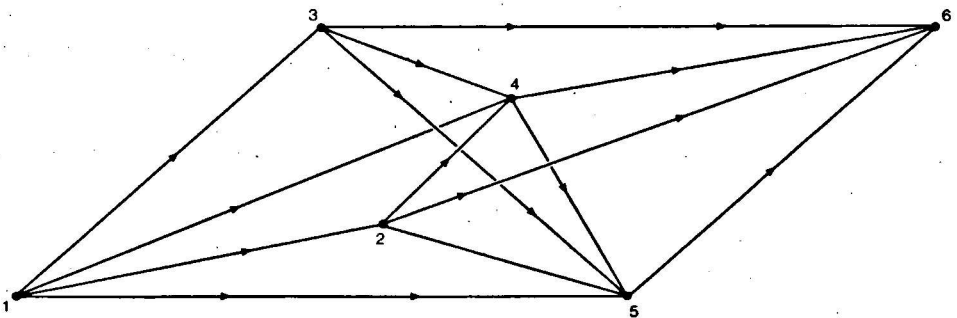

Figuur 2. Eén van de gehaakte Aalscholvers.

Foto: Egon M. Kraak.

populaties van onze vogelbevolking én dat het veel waarschijnlijker is dat een Fuut aan zijn eind komt in een olieveld of in een net ten behoeve van de commerciële visvangst, is

offers vallen onder de vogels. Te meer daar dit voor het grootste deel gemakkelijk voorkomen kan worden door onder meer een juiste voorlichting aan sportvissers, die me-

Figuur 4. Voorstelling van de mogelijke routes van haken naar vogels. 1 = visser, 2 = hengel, 3 = haakjes- en lijnenafval, 4 = prooivis, 5 = roofvis, 6 = vogel.

het jammer te moeten constateren dat door onvoldoende techniek alsmede nonchalance in de sportvisserij er toch regelmatig slacht-

de hierdoor misschien wat geholpen worden hun zinloze jachtbedrijf in een breder verband te bezien.

■ Egon M. Kraak, Van Spilbergenstraat 135 bg, 1057 RD Amsterdam.

LITTERATUUR:

Hijum, E. van (1985): Vogelsterfte-onderzoek IJsselmeerkust - 1984. Het Vogeljaar 33 (3) : 151-154.